

SID

ابزارهای پژوهش

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه‌های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم‌های آموزشی

سامانه ویراستاری (ویرایش متون فارسی، انگلیسی، عربی)

۴۰ درصد تخفیف نوروزی ویژه کارگاه‌ها و فیلم‌های آموزشی

روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

آموزش مهارت‌های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت‌های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

"عامل تغییر" تسهیل‌گر یا تضمین‌کننده تغییر در نظام آموزشی؟

محمد علی رستمی نژاد^۱؛ داریوش نوروزی^۲ و مریم ایزی^۳

کلید واژه‌ها: تغییر، برنامه درسی، نظام آموزشی

مقدمه

تغییرات سریع اجتماعی در فرا سیستم نظام مدرسه از یک طرف، پیشرفت سریع علوم و فناوری در دیسپلین‌های مختلف از طرف دیگر با تغییرات سریع در رویکردهای برنامه‌ریزی درسی، روش‌های نوین یاددهی-یادگیری، فناوری‌های نوین آموزشی، تغییر دوره‌های برنامه‌های درسی را از یک ضرورت دوره‌ای به یک الزام هفته‌ای شاید هم روزانه تبدیل کرده است. مدیریت این تغییر با توجه به چشم انداز ایران در ۱۴۰۴ و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش حائز اهمیت صد چندان است. فرهنگ لغت پیشرفته آکسفورد "تغییر" را فرایند جایگزینی یک چیز کهنه با یک چیز نو، متفاوت یا اثر بخش تر از سیستم قبل تعریف می‌کند. مطالعه پیشینه پژوهش‌ها نشان می‌دهد، تغییر و مقاومت در برابر آن دو روی یک سکه هستند.

بنابراین اولین مسأله‌ای که در برابر تغییر برنامه درسی به ویژه در نظام متمرکز ایران که تغییرات از بالا به پایین برنامه‌ریزی می‌شود، مسأله مقاومت در برابر تغییر است که باید چاره‌ای برای آن اندیشیده شود. دومین مسأله تغییرات سریع اجتماعی، علم و فناوری، روش‌های نوین طراحی برنامه درسی و فناوری‌های آموزشی است که ضرورت طرح نو انداختن در نظام مدرسه‌ای را ایجاد می‌کند. پژوهش حاضر در بررسی‌های خود پیرامون تغییر در برنامه درسی و مدیریت چالش "تغییر" در مدارس با پدیده‌ای به عنوان "عامل تغییر آموزشی"^۴ آموزشی مواجه شده است. در این بررسی سعی شده به سوالات زیر پیرامون این موضوع پاسخ داده شود:

- عامل تغییر آموزشی چیست؟ چه نقشی در فرایند تغییر آموزشی دارد؟ عاملین تغییر چه کسانی هستند؟
- صلاحیت‌های حرفه‌ای عاملین تغییر کدامند؟

و در قسمت بحث و بررسی سعی می‌شود، نقش عامل تغییر در تسهیل فرایند تغییر برنامه درسی ایران توضیح داده شود.

روش

روش پژوهش، مروری و مطالعه اسنادی است که در فهرست مراجع آمده است.

یافته‌ها

عامل تغییر چیست؟ عامل تغییر^۵: فردی است که بین پژوهش و عمل میانجی است. لینک بین گروه توسعه برنامه درسی و معلمان و مدیران مدارس است (اسمیت و فراسر، ۱۹۸۰). عامل تغییر: شخصی است که تغییر یا نوآوری برنامه‌ریزی شده را تسهیل می‌کند (هاولوک، ۱۹۷۳). ویلیامز^۶ (۲۰۱۲) به نقل از هینز^۷ آورده است عامل تغییر مانند یک راون‌کاو است که علایم

^۱ نویسنده مسؤول، استادیار تکنولوژی آموزشی دانشگاه بیرجند (rostamiedu@gmail.com)

^۲ دانشیار تکنولوژی آموزشی دانشگاه علامه طباطبایی (dr.novrozi@gmail.com)

^۳ دانش‌آموخته کارشناسی دانشگاه علامه طباطبایی (iziymaryam@gmail.com)

^۴ Educational Change Agent

^۵ change agents

^۶ williams

^۷ Haynes

بیماری را در مراجع خود شناسایی می‌کند. سپس این علائم را به روشی بیان می‌کند که علل احتمالی را شناسایی کند و سپس فعالیت‌های درمانی را پی‌ریزی می‌کند (ویلیامز، ۲۰۱۲).

چنانکه مشخص شده عامل تغییر فردی است که رابط تغییر بین گروه تدوین برنامه درسی و مدرسه است، ویژگی‌ها و وظایف عامل تغییر عبارت است از اول: بهبود عملکرد فردی یا سازمانی؛ دوم: برای فعالیت‌های بهبود عملکرد خود از سرویس‌ها و خدمات دانشی یا مبتنی بر دانش استفاده می‌کنند؛ سوم: به عنوان یک پل بین افراد درگیر در تغییر با منابع دانشی مرتبط با تغییر عمل می‌کنند؛ چهارم: پیدا کننده منابع، داده‌ها را جمع‌آوری، سازماندهی و تحلیل می‌کند؛ پنجم: کمک کننده به فرایند تعارضات مدیریتی و تحلیل مشکلات را برنامه ریزی می‌کند؛ ششم: ارائه دهند راه حل: برای پیاده‌سازی و رفع مسائل راه‌حل پیشنهاد می‌دهد (اسمیت و فراسر، ۱۹۸۰).

عاملین تغییر چه کسانی هستند؟ مدیریت آموزشی: مدیران مدارس دروازه بانان تغییر هستند. آنها آنچه را که باید تغییر کند و تغییری که برای سازمان مفید است را باید کنترل کنند، آنها باید سرنوشت تغییراتی را که از بیرون وارد مدرسه می‌شود یا تغییراتی را که معلمان در درون مدرسه پیاده می‌کنند را تعیین کنند (فولان، ۲۰۰۷).

تکنولوژی آموزشی: در این رویکرد، عامل تغییر با توجه با سرعت تغییرات تکنولوژیکی و مبتنی بر رویکرد سیستمی، تکنولوژی آموزشی معرفی شده است. لویی سینی^۱ (۲۰۰۵) دو رویکرد به تعریف از تکنولوژی آموزشی ارائه کرده است. در رویکرد اول: تکنولوژی آموزشی از فنون، نظریه‌ها و ابزارها برای طراحی، اجرا و ارزشیابی مواد و منابع یادگیری برای تسهیل و ارتقاء تمام سطوح یادگیری استفاده می‌کند (تکنولوژی آموزشی به عنوان طراحی آموزشی). در رویکرد دوم که رویکرد سیستمی به تکنولوژی آموزشی در جامعه است. تکنولوژی آموزشی، رویکرد سیستمی، هدفمند و حل مساله است برای هدایت تغییر در سیستم‌های آموزشی به منظور مشارکت در تغییر جامعه (تکنولوژی آموزشی به عنوان عامل تغییر) (لوپیسینی، ۲۰۰۵). مضاف اینکه در حوزه تکنولوژی آموزشی، آدم و راه‌های مجازی برای هدف تسهیل تغییر توسعه یافته‌اند که به آنها عامل تغییر مجازی^۲ گفته می‌شود (کیم و بایلر، ۲۰۰۸).

معلم: از آنجا که بسیاری از تغییرات در برنامه‌های درسی به کلاس ختم می‌شود. بنابراین معلم باید یک عامل تغییر باشد. اینکه معلم باید عامل تغییر باشد مبتنی بر رهبری توزیع شده^۳ است. در این رویکرد تغییر و مدیریت تغییر به مدیریت مدرسه محدود نمی‌شود، هر معلم باید رهبری و توان تغییر را داشته باشد (هارگروس و فینک، ۲۰۰۵). برای اینکه معلم عامل تغییر باشد باید، بتواند فرایند تغییر را در کار، کلاس درس و مدرسه خود آغاز و مدیریت کند (سنوک، ۲۰۰۶).

صلاحیت‌های حرفه‌ای عاملین تغییر کدامند؟ بررسی پیشینه نشان می‌دهد مهمترین صلاحیت‌های عاملین تغییر عبارت است از: آگاهی نسبت به ماهیت و فرایند تغییر (هارادا و هاگس، ۲۰۱۰). سنوک^۴ (۲۰۰۶) در مدلی که برای صلاحیت معلمان برای تغییر ارائه کرده است. از مفهوم فراشناخت استفاده کرده است. به این معنا که همانگونه انتظار می‌رود فرد باید "یادگیری یادگیری" بیاموزد معلمان نیز در راستای تغییر باید "یادگیری تغییر" را بیاموزند تا نحوه پیاده سازی یک تغییر را.

بحث و نتیجه‌گیری

چنانکه کوچران- اسمیت^۵ (۱۹۹۱) اظهار داشته در بسیاری از برنامه‌های پیش از خدمت معلمان نقش معلم به عنوان عامل تغییر کمتر تاکید شده است و معلمان کمتر برای نوسازی و تغییر در مدارس آماده می‌شوند (کوچران و اسمیت، ۱۹۹۱). شواهد عملی مربوط به بکارگیری عامل تغییر به به پروژه تغییر و طرح "آموزش مسائل حقوقی" به دانش‌آموزان متوسطه در

¹ Luppini

² Virtual Change Agent

³ distributed leadership

⁴ Snoek

⁵ Cochran-Smith

استرالیا در پژوهش فلشر و اسمیت^۱ (۱۹۸۰) گزارش شده است. در این پروژه ۴۰ نفر برای تغییر در برنامه مذکور آموزش دیدند تا در مناطق مختلف به عنوان عامل تغییر نقش بازی کنند. در این گزارش آمده است عاملین تغییر در آماده سازی معلمان و ارتباط با سازمان‌ها و پذیرش و انتشار تغییر اثربخش بوده‌اند (فلشر و اسمیت، ۱۹۸۰).
با توجه سرعت تغییراتی که بحث آن گذشت، ضروری است الف) در هر برنامه تغییر مانند تجربه‌ای که ذکر آن گذشت عاملین تغییر تربیت شده تا در استان‌ها و مدارس فرایند تغییر را تسهیل نمایند. ب) دانشجو معلمان در برنامه درسی خود مهارت‌های عاملیت تغییر و معلمان و مدیران مدارس نیز در آموزش‌های ضمن خدمت خود صلاحیت‌های حرفه‌ای عاملیت تغییر آموزشی را بدست آورند. ج) از فناوری‌های نوین چون عاملین تغییر مجازی که ذکر آن گذشت برای اشاعه تغییر در برنامه درسی استفاده شود.

منابع

- Cochran-Smith., M. (1991). Learning to teach against the grain. *Harvard Educational Review* , 279-310.
- Fraser, B. J & Smith., D. L. (1980). Application for a Change Agent Strategy in Dissemination of an Australian Innovation. *Australian Journal of Teacher Education* , 9-19.
- Fullan., M. (2007). *The New Meaning of Educational Change*. New York: Teachers college press.
- harada & Hughes-Hassel. (2010). *Taking Charge of Change*. Lamham,MD: Scarecrow press.
- Hargreaves., A & Fink., D. (2005). *Sustainable Leadership*. San Francisco: Jossey Bass Wiley.
- Havelock., R. G (1973). *The Change Agent's Guide to Innovation in Education*. New Jersey: Educational technology publication.
- Kim., C & Baylor., A. L (2008). A Virtual Change Agent: Motivating Pre-service Teachers to Integrate Technology in Their Future Classrooms . *Educational Technology & Society* , 309-321.
- Luppigini., R. (2005). A Systems Definition of Educational Technology in Society. *Educational Technology & Society*, 103-109.
- Snoek., M. (2006). Educating change agents Teacher competences in an era of change. *31st Annual ATEE Conference* (pp. 35-48). Portorož: National School for Leadership in Education.
- williams., S. (2012). *New principals as a change agent*. Stellenbosch University .

¹ Fraser&Smith

SID

ابزارهای پژوهش

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه‌های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم‌های آموزشی

سامانه ویراستاری (ویرایش متون فارسی، انگلیسی، عربی)

۴۰ درصد تخفیف نوروزی ویژه کارگاه‌ها و فیلم‌های آموزشی

روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

آموزش مهارت‌های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت‌های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران